

15. 4. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vladimír Jirousek a Karel Šimka ke Sjezdu českých právníků

Již za měsíc, přesně ve dnech 14. a 15. května, proběhne v pražském Karolinu Druhý obnovený sjezd českých právníků. Bez nadsázky jej lze označit již nyní za nejvýznamnější odbornou justiční akci letošního roku. Na jaké aktuální otázky se sjezd zaměří, nač navazuje a čím chce společnosti přispět odpovídají v rozhovoru pro Advokátní deník předseda Expertní skupiny Druhého sjezdu českých právníků a současně předseda Nejvyššího správního soudu Karel Šimka společně s lídrem delegace České advokátní komory a duchovním otcem obnovení myšlenky konání právnických sjezdů Vladimírem Jirouskem.

První obnovený sjezd českých právníků uspořádaný v roce 2022 navázal na prvorepublikovou tradici a představil se jako významná platforma pro odbornou diskusi. Jaká témata sjezd přinesl a co si tehdy před těmi třemi lety předsevzal za cíl?

VJ: Téma Prvního obnoveného právnického sjezdu při zaměření na profesní odpovědnost a pojistky nezávislosti výkonu té které profese bylo koncipováno, myslím, dostatečně výmluvně. Pro mě osobně bylo zásadní, že se poprvé a za účasti vrcholných představitelů jednotlivých stavů justiční sféry a špičkových akademiků podařilo prostřednictvím sjezdu konstituovat platformu pro přímé diskusní střety ohledně podstaty poslání té které části justice v tom širším slova smyslu, a to při prosazování celospolečenské akceptace ochrany jejího výkonu. Taková platforma dosud chyběla, ba dokonce byla mnohdy i odmítána.

KŠ: Pořád říkám, kde mohu, že právníci všech profesí spolu mají mluvit a občas se i spojit. Protože máme sice některé rozdílné zájmy, ale také mnoho společných. Všichni jsme v různých rolích praktiky právního státu. Naším společným zájmem je, aby se válčilo právními argumenty, a ne zbraněmi, a aby systém, v němž žijeme, dlouhodobě dobře fungoval a byl aspoň rámcově

předvídatelný. Zkrátka, aby společnost a my v ní spokojeně a harmonicky bohatla. Takže je dobré se jako právníci potkávat. A jednou z příležitostí k velkému a obsahově užitečnému setkání byl První právní sjezd a bude to i letošní sjezd. Jeho tématem bude jev a trend, který zažíváme už nějakou dobu a kterému neutečeme jako lidé, a už vůbec ne jako právníci – digitalizace a její nejrůznější aspekty, od nástupu umělé inteligence přes deep fakes, digitální identitu a přenos řady aspektů lidského života do kyberprostoru, až třeba k ochraně soukromí. O tom všem si chceme na květnovém sjezdu napříč právníckými profesemi povídat.

Právnícké sjezdy vždy vysílaly zásadní poselství směrem k moci výkonné a zákonodárné, poselství, která byla brána v potaz s patřičným respektem. Splnil První obnovený sjezd toto očekávání?

VJ: Více než jsem osobně předpokládal! Nejenže dnes nikdo nezpochybňuje, že sjezdy právníků jsou výjimečnou a dosud chybějící příležitostí formulovat zásadní a průřezová stanoviska k aktuálním otázkám legislativy a právní praxe, ale z pohledu advokáta mohu zmínit i zcela konkrétní dopad. Na Prvním obnoveném sjezdu českých právníků se při zaměření na advokacii diskutovala jak otázka mlčenlivosti, tak mimo jiné a velmi důrazně problematika absence úpravy důvěrnosti vztahu advokát/klient. A asi nemusím připomínat novelu zákona o advokacii účinnou od 1. dubna 2025, která ochranu důvěrnosti vztahu klienta konečně zakotvuje.

KŠ: Vladimír to říká velmi přesně. Minulý sjezd upřel pozornost na otázku důvěrnosti vztahu advokáta a klienta a jejich komunikace. A pomohl tento klíčový institut právního státu modernizovat a zároveň ubránit před snahami jej prolamovat a vyprázdnit. Letošní téma digitalizace je širší, takže jeho konkrétní legislativní či jiné efekty nemusí být hned patrné, ale o tom, že nějaké budou, nepochybují.

Do konání Druhého sjezdu českých právníků zbývají takřka již jen dny. Kdy a kde přesně proběhne a jaké téma přináší?

KŠ: Sjezd proběhne v půlce května, přesněji ve středu 14. a čtvrtek 15. května v pražském Karolinu. První den dopoledne bude slavnostnější, věřím, že přivítáme i pana prezidenta a ministra spravedlnosti. Ale už tehdy půjdeme in medias res a vyslechneme si úvodní systematický referát jednoho z největších specialistů na vztah práva a technologií, brněnského profesora a nyní i prorektora Masarykovy univerzity Radima Polčáka. Pak, tedy ve středu odpoledne a ve čtvrtek dopoledne, uslyšíme vystoupení v rámci čtyř na sebe tematicky navazujících pracovních skupin tvořených odborníky vždy dvou právníckých profesí, jejichž organizace se podílejí na přípravě sjezdu.

Jak je tento nadcházející sjezd koncipován?

KŠ: Těžiště odborné části by mělo být právě ve vystoupení jednotlivých pracovních skupin. Advokáti a podnikoví právníci budou mluvit například o tom, do jaké míry lze soudce a soudcovské rozhodování nahradit zapojením technologie a jak moc to může být prospěšné, nebo naopak nebezpečné. A zmíní i proměnu, jakou digitalizace přináší do profesního vzdělávání právníků. Notáři a exekutoři se budou věnovat tomu, co bych zjednodušeně nazval digitální administrativou, tedy elektronickým písemnostem a jejich důvěryhodnosti, elektronickým právním jednáním, digitální administraci spisů a automatizaci práce s nimi. Státní zástupci se spolu s brněnskými akademiky budou věnovat elektronickému trestnímu řízení, tedy opět digitální administraci právních procesů, a seznámí nás s úskalími dokazování a zjišťování pravdy v digitálním prostředí. Nechci prozrazovat detaily, ale možná se budeme všichni divit, co vše je dnes již v kyberprostoru možné a jak složité je v

něm poznat realitu od fikce. Soudci a pražští akademici se budou věnovat otázkám se silným etickým obsahem a souvisejícím s tím, co vnímáme jako spravedlivé a rovné – digitalizace nově rozdává karty v řadě právních procedur a vytváří, jako každá nová technologie, nové vítěze a nové poražené, nové siláky a nové slabé a handicapované. Dokážeme i v nové realitě zaručit fair proces opravdu pro všechny?

Které právnické spolky a komory se jej zúčastní?

VJ: Stejně jako prvního sjezdu před třemi lety Soudcovská unie, Unie státních zástupců a představitelé všech právnických komor – advokátní, notářské a exekutorské. Za zmínku stojí ta skutečnost, že vzhledem k významu a kreditu, jež svým průběhem získal První právnický sjezd, dohodli reprezentanti právnických fakult vznik neformálního sdružení akademiků, které se velmi aktivně podílí jak na organizaci, tak na konkrétním pracovním programu právě blížícího se druhého sjezdu.

KŠ: Je to malý zázrak, že už podruhé se profesní organizace soudců a státních zástupců a komory sdružující advokáty, notáře a soudní exekutory dohodly na společném postupu a zapojily do toho i akademiky sdružené do Asociace právnických fakult. Když na přípravném výboru vidím šéfy všech těchto institucí, uvědomuji si, že reprezentují nejen významné profese se silným intelektuálním zázemím, ale mají i velký vliv na ekonomický a politický život státu.

Přípravy na tuto významnou akci právě vrcholí, můžete prozradit nějaké detaily z programu?

VJ: Druhý obnovený Sjezd českých právníků bude, jak již zmínil Karel Šimka výše, dne 14. května 2025 zahájen ve slavnostní aule Karolina, a to, jak doufám, projevem prezidenta republiky pana Petra Pavla. I v tomto směru se snažíme navázat na tradici právnických sjezdů konaných za první republiky. Pracovní program bude probíhat v aule a Modré posluchárně Karolina, a to po dobu dvou dnů, tedy 14. a 15. května. První den bude završen společenskou akcí v sále Obecního domu, během níž bude pokřtěna vynikající kniha Jana Kabáta „Historie právnických sjezdů“. V Galerii 17. listopadu v sídle ČAK na pražské Národní třídě 16, je již nyní možné zhlédnout výstavu připravenou doktorem Kabátem „Právnické sjezdy v proměnách času“. Ta bude právě v době sjezdu přístupná v prostorách Karolina.

KŠ: Jsem velmi zvědav právě na to, jak na účastníky sjezdu zapůsobí historická expozice připravená Janem Kabátem. Na fotkách z dřívějších právnických sjezdů je vidět, jak složitý a pohnutý vývoj má naše země v posledních o něco více než sto letech za sebou. Od česko-německého soupeření v závěrečných fázích existence habsburského soustátí přes snahu o etablování nové československé státnosti po roce 1918 a s ní i nového právního řádu až po úpadek právního státu i společnosti jako celku, který přinesly nacistický a poté komunistický režim. I ta sjezdová historie ukazuje, v jak úžasně době žijeme posledních více než třicet let.

Kdo z hostů přijal pozvání a na jaké příspěvky z jejich řad se mohou delegáti v Karolinu i zájemci sledující online přenos těšit?

VJ: Kromě prezidenta republiky jsou na sjezd pozváni reprezentanti Ústavního soudu a nejvyšších soudů, samozřejmě ministr spravedlnosti apod. Sjezdu, a to včetně jeho pracovní části, se v první řadě účastní početné delegace jednotlivých právnických stavů a zástupci již zmíněného sdružení akademiků. Výběr hostů je věcí pořadatele, tj. Jednoty českých právníků, a organizačního výboru

sjezdu a určitě se můžeme těšit reprezentativní zvučná jména.

KŠ: Mě těší, že se podařilo zlákat na akci již zmíněného Radima Polčáka, a také to, že referáty jednotlivých pracovních skupin připravovali většinou mladší právníci, i když jádrem sjezdového výboru jsou staří bardi jako zde přítomný Vladimír Jirousek, Pavel Rychetský či Martin Foukal. Daří se, aspoň doufám, generační přenos tradic právníckého setkávání se.

Na První sjezd českých právníků navázalo vydání sborníku, počítá se s touto iniciativou i letos?

VJ: Vydání sborníku, jenž bude zahrnovat jednotlivé referáty, koreferáty či zásadní výstupy z diskuse, považujeme za samozřejmost. Dnes máme tu výhodu, že v daném směru můžeme vycházet ze zkušeností nabytých v souvislosti s přípravou a vydáním sborníku před třemi lety.

KŠ: Ano, nakonec ten sborník je výstup, který po sjezdu přetrvá po desetiletí a snad staletí. Chceme v něm mít nejen referáty, ale i část věnovanou historii sjezdů a bohatou fotodokumentaci.

Jaká máte očekávání od Druhého sjezdu českých právníků?

VJ: Začnu poněkud obecně a ze široka. Je jasné, že justici ani žádné její dílčí části se digitalizace a kyberprostor jako takový nevyhýbá a nevyhne. Zároveň je třeba pamatovat, že digitalizace, AI a vše, co s tím souvisí, má být dobrým sluhou, nikoliv pánem. A je to právě „spravedlnost“ (vč. právních služeb), která si musí dávat sakra pozor na to, aby byla zajišťována pod konkrétními jmény konkrétních osob a při konkrétní a vždy jasně identifikovatelné odpovědnosti. V daných souvislostech si jako advokát umím představit např. řady nových otázek v oblasti škodní problematiky nebo kárné odpovědnosti. A právě Druhý sjezd českých právníků by měl diskutovat a alespoň rámcově vymezit ta zásadní vstupní kritéria, jež by do budoucna měla determinovat jednání těch, jež se na zajišťování a výkonu oné „spravedlnosti“ jakkoli podílí.

KŠ: Od sjezdu neočekávám žádný koperníkovský obrat českých právníků k digitalizaci všeho. Funkce sjezdu je informační, tedy ukázat širší právnícké veřejnosti digitalizaci jako komplexní téma a přiblížit jeho kontury a hloubku, a socializační – propojit lidi, kteří se digitalizací v právu zabývají, a motivovat je ke spolupráci a sdílení zkušeností. Pokud tohle sjezd splní, a jsem si prakticky jist, že ano, nepřipravujeme jej nadarmo. A projeví-li se efekt sjezdu i jinak, třeba že se stane impulsem ke zrychlení digitalizace procesních postupů nebo k převodu dalších částí státní agendy do elektronické podoby, tím lépe.

A nakonec otázka, na kterou odpovězte prosím každý zvlášť: „Bude digitální věk prospívat spravedlnosti?“

VJ: Vzhledem k mému věku a mnohdy konzervativním přístupům k řešení zadání svých klientů, jež jsou prakticky vždy zasazena do určitého kontextu lidského bytí a s tím spojených spletitých psychologických vazeb, mohu říct jedině: Doufám, ale bděme!

KŠ: Jako technooptimista věřím, že je lepší technologie mít a používat, než nemít a nepoužívat. Ale nečekám, že přinesou ráj na zemi. Technologie je nástroj, sám o sobě morálně neutrální, který využijí lidé tak či onak – morálně i nemorálně, jako skoro vždy v minulosti. Takže digitalizace nejspíše nepřinese více ani méně spravedlnosti, stejně jako jí nepřineslo více ani méně nahrazení brka a inkoustu při psaní soudních protokolů psacím strojem a pak nahrávacím zařízením. Digitální technologie jen dokážou dosavadní postupy zrychlit a v něčem zjednodušit. A jistě budou mít i

nejrůznější nečekané vedlejší důsledky. Ale že bychom stáli v právu před branami kurzweilovské singularity, která přinese kvalitativně úplně nový pojem spravedlnosti, tomu tedy opravdu nevěřím.

Děkuji za rozhovor.

JUDr. Hana Rýdlová

Foto: redakce AD

[*] Rozhovor je převzat z Advokátního deníku se souhlasem autora.

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)